

Respons

Serbia: Klagemuligheter på politiet

Problemstilling/spørsmål:

- Hvilke prosedyrer gjelder for klage på politiet?

Politiets organisering

Politiets i Serbia er sentralisert. Politidirektoratet (*General Police Directorate of the Ministry of Interior*) er direkte underlagt Innenriksdepartementet, med innenriksministeren som politiets øverste myndighet. Politidirektoratet er inndelt i 15 organisatoriske enheter plassert innenfor ministeriet, i tillegg til 27 eksterne regionale enheter. Ut over dette finnes ca. 160 politistasjoner, 60 grenseovervåkingsstasjoner samt 50 trafikkpolitistasjoner på landsbasis som er tilknyttet de regionale enhetene (OSCE u.å.).

I 2006 ble det etablert et internt kontrollorgan (Internal Affairs Sector) hvis mandat er å overvåke lovligheten i politiets arbeid, spesielt i henhold til overholdelse av menneskerettighetene. Kontrollorganet består i dag av et hovedkontor og fire regionale klageenheter (Internal Affairs Sector u.å.). I 2010 ble det registrert 4000 klager om tjenestefeil av politiet (Council of Europe 2012).

Det er videre etablert et internt klageorgan (*Bureau for Complaints and Grievances*) innenfor innenriksministerens kabinett. Klageorganet utfører i stor grad samme oppgaver som politiets kontrollorgan (Ministry of Interior u.å.a). De to enhetene samarbeider tett (OSCE u.å.). Klageorganet skal blant annet være ansvarlig for at det er samsvar mellom teori og praksis (UN General Assembly 2008).

Klageadgang på politiet

Politiets myndighet, fullmakt og arbeid reguleres av politiloven av 2005 (Internal Affairs Sector u.å.). Det er videre vedtatt et direktiv over etiske retningslinjer (Code of Police Ethics) for polititjenesten. Kontroll med politiets arbeid reguleres av politilovens artikler 170 – 181 (Law on Police 2005). Klageprosedyren er regulert i detalj av politilovens artikkel 180, samt gjennom forskriften Complaints Procedure Regulation (Belgrade Centre for Human Rights 2012, s. 79).

Enhver har rett til å klage på en polititjenestemann dersom personen mener tjenestemannen har krenket ens rettigheter eller friheter ved ulovlig og/eller urettmessig handling (Belgrade Centre for Human Rights 2012, s. 80).

Informasjon til publikum vedrørende rutiner og saksgangen for klage på politiet, samt et eget klageskjema, er tilgjengelig på Innenriksdepartementets hjemmesider. Informasjonsbrosjyren og klageskjema er også tilgjengelig på alle politistasjoner. I tillegg kan man få tilsendt dette til sin hjemmeadresse.

Ifølge Innenriksdepartementets informasjonsbrosjyre om klage på politiet (Ministry of the Interior u.å.b) skal en klage leveres til den politistasjonen hvor polititjenestemannen er ansatt eller til det interne kontrollorganets hovedkontor. Klagen kan leveres skriftlig eller muntlig. Klagen kan også leveres elektronisk. Klagen leveres personlig eller gjennom en autorisert representant, som for eksempel en advokat.

I henhold til Innenriksdepartementet (Ministry of Interior u.å.b.) vil klagen i førsteinstans bli vurdert av leder for enheten hvor den påklagede tjenestemannen er ansatt. Lederen av enheten kan utnevne en autorisert person i sitt sted som skal vurdere innkommet klage (Belgrade Centre for Human Rights 2012, s. 80).

Klagen skal vurderes i henhold til gjeldende forskrifter. Behandlingen av klagen skal skje innen 15 dager fra mottatt klage. Er klager enig i utfallet av saken, vil saken registreres som ferdigstilt (Ministry of Interior u.å.b.).

Dersom klager anker saken, vil den overføres til en kommisjon for videre behandling av klagen. Denne kommisjonen består av en representant for det interne kontrollorganet, en representant for politiet som er utnevnt av statsråden, og en sivil representant. Hele klageprosedyren skal avsluttes innen 45 dager. Kommisjonenes avgjørelse er endelig, men klager vil motta, i tillegg til kommisjonenes skriftlige avgjørelse, informasjon om prosedyren videre dersom klager ikke er enig i utfallet av saken og beslutter seg for å føre saken videre i rettssystemet ((Ministry of Interior u.å.b., Law on Police 2005, art. 180).

Serbia har også etablert en Ombudsmannsinstitusjon¹ hvis oppgaver er å beskytte og fremme borgernes rettigheter og friheter samt å kontrollere offentlige organers virksomhet (Law on the Protector of Citizens 2005, art. 1). Enhver person som anser sine rettigheter krenket kan levere en klage til Ombudsmannen (Law on the Protector of Citizens, art. 25).

EU-kommisjonens vurdering av politiets interne kontrollorgan

Med politiloven av 2005 fulgte store organisatoriske endringer av polititjenestene og en forbedring i forhold til tidligere lovgivning med hensyn til respekt for individet. Politiet ble blant annet forpliktet til å følge nasjonale og internasjonale retningslinjer.

I *Serbia Progress Report 2010* uttrykte EU-kommisjonen bekymring for flere forhold innenfor politisektoren i Serbia. Kommisjonen uttalte blant annet at: "Further steps have been slow towards developing an efficient internal control system ensuring proactive investigations and monitoring of the legality and conformity with standards of police conduct" (s. 52). Til

¹ I 2002 ble det etablert en Ombudsmann for provinsen Vojvodina. Loven om Ombudsmannen (Law on the Protector of Citizens) ble vedtatt i september 2005, men en nasjonal Ombudsmann var først på plass i 2007 (OSCE 2011).

tross for dette, mente kommisjonen at politireformen hadde ført til positive fremskritt innenfor politisektoren, og i sin analyserapport om Serbia for 2011 har EU-kommisjonen opplyst at politiets etterrettelighet er sikret gjennom arbeidet som gjøres av det interne kontrollorganet. Kommisjonen uttalte i rapporten at: “The accountability of the police is enforced through the work of the sector for internal control, which has established close working relations with the State Ombudsman” (s. 23).

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) skal som faglig uavhengig enhet innhente og analysere informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet, Utlendingsnemnda og Justis- og beredskapsdepartementet til enhver tid har behov for kunnskap om for å kunne løse sine oppgaver. Landinfos rapporter og temanotater er basert på opplysninger fra både offentlige og ikke offentlige kilder. Opplysningene er innsamlet og behandlet i henhold til kildekritiske standarder. Kilder som av ulike grunner ikke ønsker å bli offentliggjort, er ikke nevnt ved navn.

En respons er et svar på konkrete spørsmål og problemstillinger som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo. Responser er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema eller et spørsmål, men skal gi svar på de konkrete spørsmålene som er stilt, og ellers inneholde det som til enhver tid trengs av bakgrunnsinformasjon.

Opplysningene som blir lagt fram i responsene, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser er heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som responsene omhandler.

Referanser

- Belgrade Centre for Human Rights (2012). *Human Rights in Serbia 2011. Legal provisions and practice compared to international human rights standards*. Beograd: The Belgrade Centre for Human Rights. Tilgjengelig fra <http://english.bgcentar.org.rs/images/stories/Datoteke/human%20rights%20in%20serbia%202011.pdf> [lastet ned 26. juni 2012]
- Council of Europe: Committee for the Prevention of Torture (2012, 14. juli). *Report to the Government of Serbia on the visit to Serbia carried out by the European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CPT) from 1 to 11 February 2011*. Strasbourg: Council of Europa. Tilgjengelig via UNHCR Refworld <http://www.unhcr.org/refworld/pdfid/4fe462a2.pdf> [lastet ned 4. juli 2012]
- EU-kommisjonen (2011, 12. oktober). *Communication from the Commission to the European parliament and the council*. Brussel: EU-kommisjonen. Tilgjengelig fra http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2011/package/sr_analytical_report_2011_en.pdf [lastet ned 1. juni 2012]
- Internal Affairs Sector (u.å.). *Jurisdiction and competence*. Beograd: Ministry of Interior of the Republic of Serbia. Tilgjengelig fra http://prezentacije.mup.gov.rs/sukp/ovl_en.html [lastet ned 19. juni 2012]
- Law on Police (2005, 14. november). Beograd: Official Gazette of the Republic of Serbia, no. 101/2005. Tilgjengelig via UNHCR Refworld <http://www.unhcr.org/refworld/country,,NATLEGBOD,,MNE,,4b5d7ab32,0.html> [lastet ned 19. juni 2012]

Respons Serbia: Klagemuligheter på politiet

- Law on the Protector of Citizens [Serbia] (2005, 24. september). Beograd: Official Gazette of the Republic of Serbia, no. 79/2005. Tilgjengelig via UNHCR Refworld <http://www.unhcr.org/refworld/country,,NATLEGBOD,,SRB,,43e7573c4,0.html> [lastet ned 26. juni 2012]
- Ministry of Interior (u.å.a). *Bureau for complaints and grievances*. Beograd: Ministry of Interior of the Republic of Serbia. Tilgjengelig fra http://www.mup.gov.rs/cms_eng/home.nsf/MOI-BCAG.h [lastet ned 4. juli 2012]
- Ministry of the Interior. Internal Affairs Division of the Police (u.å.b). *Complaints and commendations regarding the police*. Beograd: Ministry of the Interior of the Republic of Serbia. Tilgjengelig fra <http://prezentacije.mup.gov.rs/sukp/images/Slike/pdf/Flajer%20-%20english.pdf> [lastet ned 14. mai 2012]
- OSCE Mission to Serbia (2011, september). *Ombudsperson Institutions in Serbia*. Wien: OSCE. Tilgjengelig fra <http://www.osce.org/serbia/82762> [lastet ned 28. juni 2012]
- OSCE Mission to Serbia (u.å.). *Policing Profiles of Participating and Partner State*. Beograd: OSCE. Tilgjengelig fra http://polis.osce.org/countries/details?item_id=46 [lastet ned 4. juli 2012]
- UN General Assembly. Human Rights Council (2008, 23. september). *National report submitted in accordance with paragraph 15 (a) of the annex to Human Rights Council resolution 5/1: Serbia*. New York: UN Human Rights Council. Tilgjengelig via UNHCR Refworld <http://www.unhcr.org/refworld/pdfid/492143f90.pdf> [lastet ned 2. juni 2012]

© Landinfo 2012

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.